

Han slap for fadderskabet med **Lovens Ed**.

Af Jens Aaberg, 2021.

Den 30. april 1851 fødte ugifte **Bodil Marie Nielsen** fra Gjerå Nymark en søn, som i dåben fik navnet **Christen Pedersen**. Som far til dette barn opgav hun ungkarl **Peder Christian Christensen** af Aså.

Bodil Marie havde vel håbet, at Peder Christian ville vedkende sig faderskabet og bidrage til barnets underhold. Men sådan var situationen ikke. Som så mange andre mænd i samme rolle, søgte han at undslå sig fra den forpligtigelse.

Bodil Marie havde nu ikke anden mulighed end med rettens hjælp, at få Peder Christian dømt til at betale sin part.

Den 12. november 1851 var der berammet møde i retten i Sæby.

Bodil Marie var mødt sammen med sin far, husmand **Niels Larsen** af Gjerå Nymark. De fremlagde deres krav om, at få 8 Rigsdaler om året til barnets "underhold og opdragelse", indtil dets 14 år.

Det var Peder Christian ikke indstillet på at betale. Han påstod tvært imod, at han slet ikke var far til hendes barn. Han havde kun en eneste gang haft legemelig omgang med hende, og *"han mente med sikkerhed at kunne sige, at det var 14. april 1850, og han forsikrer, at han siden ikke har haft med hende at skaffe"*. Så da barnet var født ca. et år senere, så kunne han ikke anse sig som dets far.

Det var Bodil Marie ikke enig i. Hun sagde, at deres forhold startede noget før majdag 1850, og at det fortsatte langt ind i efteråret.

Sagen fortsatte en uge efter, den 19. november 1851.

Til dette retsmøde var foruden Bodil Marie og Peder Christian også mødt gårdmand **Peder Jensen Vester** af Aså, hos hvem Bodil Marie tjente sommeren 1850, da hun blev gravid.

Han kunne fortælle, at Peder Christian, som tjente på nabogården, tit kom på besøg på hans gård, men han kunne kun sige, at det jo også kunne være for at møde andre end Bodil Marie. Han sagde desuden, at han aldrig havde set noget, det kunne tyde på, at der var noget fortroligt forhold imellem dem.

Da Bodil Marie blev klar over, at hun var gravid, fortalte hun det til sin husbond, og også at der var Peder Christian, der var faderen. Peder Jensen Vester tog derpå Peder Christian i "forhør". Først nægtede han overhovedet at have haft legemelig omgang med pigen, derpå vedgik han, at det havde fundet sted 1 gang, og siden sagde han 2 gange, og endelig mente han, det var 3 gange. Dog påstod han stadig, at han ikke havde haft med hende at gøre på en sådan tid, at han kunne være barnets fader.

Dette udsagn fra Bodil Maries husbond modsagde Peder Christian i retten, og han nægtede at have sagt, at han havde været sammen med pigen mere end den ene gang.

Sidste retsmøde afholdtes 26. november 1851.

Her var ud over hovedpersonerne indkaldt arbejdsmand **Jens Rugholm** fra Aså (læs om hans skæbne på Arkivets hjemmeside). Han var flere gange i sommeren 1850 på arbejde hos Peder Jensen Vester. Han havde bemærket - og omtalt det for Peder Vester - at den vestre ladeport ofte stod åben. Han havde haft en mistanke om, at det var for at gøre det lettere for Peder Christian at besøge pigen, men om det var sandhed, kunne han ikke afgøre.

Så sagen stod med påstand mod påstand, og det var nu dommeren, der skulle træffe en afgørelse.

Det var jo før man kunne tage blodprøver og DNA test for at fastlægge fadderskabet, så dommeren måtte henholde sig til, hvad loven sagde i sådanne sager:

Thi kjendes for ret.

Hvis indklaget ungarl Peder Christian Christensen af Aså med sin personlige **Lovens Ed** kan bekræfte, at han ikke har haft legemelig omgang med klagerinden Bodil Marie Nielsdatter af Gjerå Nymark på en sådan tid, at han kan være far til hendes barn født 30. april dette år, og i dåben kaldet Christen Pedersen, bør han for hendes tiltale i denne sag fri at være. Men hvis han ikke en sådan Ed kan aflægge, bør han til bemeldte barns underholdning og opdragelse, indtil dette fyldte 14. år yde et sådant årligt alimentionbidrag, som af overmyndigheden nærmere bestemmes.

I domprotokollens margen er senere tilføjet. "**Eden er aflagt!**"

Hvis man dykker ned i kilderne vil man hurtigt se, at Bodil Marie ikke var et enligt tilfælde. Der findes mange sådanne sager i politi- og domprotokollerne. Nogle indklagede aflægger ed og slipper for at betale, andre steder ses intet om aflagt ed, og her har de måttet betale.

Så Bodil Marie fik ikke økonomisk hjælp af hendes udlagte barnefader. Hun måtte selv sørge for drengens underhold.

Lidt om Bodil Maries videre skæbne.

Da der er folketælling i 1860, kan man se, at hun er hjemme hos sine forældre i Gjerå Nymark sammen med sin søn Christen.

MEN! hun har på dette tidspunkt fået yderligere 3 børn, alle bor sammen med hende. De er alle fødte uden for ægteskab.

1. Johanne Marie Thomsen, født 9/3 1853. Udlagt far: Thomas Jensen af Aså.

2. Niels Peter Larsen, født 25/4 1856. Udlagt far: Lars Christensen i Nørkjær.

3. Marie Budolfsen (Bodilsen), født 26/3 1859. Udlagt far: Sømand Peder Nielsen.

Men ikke nok med det. Bodil Marie har en søster, **Sofie**, som også har et barn, der hedder **Thomine**, og også født uden for ægteskab. Her oplyses i kirkebogen, at faderen er Christen Pedersen fra Voerså, har vedkendt sig faderskabet. Thomine bor også moderens forældre.

I 1870 er Bodil Marie flyttet fra forældrenes ejendom og ind i et hus i Gjerå. Nu har hun fået endnu et barn:

4. Johanne Marie Bodilsen, født 9/3 1865, Udlagt far dragon Nielsen fra Lolland.

Nu har hun fået 5 børn uden at være gift.

I 1880 bor Bodil Marie stadig i Gjerå, men nu sammen med en mand, Christen Christensen, der benævnes husejer og snedker. Bodil Marie nævnes som husejerske og arbejder i agerbruget. Det står tydeligt, at de begge er ugifte.

1890 er der igen sket ændring i Bodil Maries tilværelse. Hendes datter Johanne Marie Bodilsen er blevet gift med en husmand i Gjerå, med hvem hun har 3 børn. Den første født et par måneder før ægteskab. Her kommer Bodil Marie nu til at bo på en slags aftægt. Hun er over 60 år, men kan vel stadig gå til hånde og passe børn.

Man kan vel godt få den tanke, at Bodil Maries åndelige habitus måske ikke har været særlig stor, men da hun blev konfirmeret skrev præsten, at hendes kundskaber var meget gode og hendes opførsen var god. Så måske man kan sige, hun har været på de forkerte steder på de forkerte tidspunkter.

Kilder: Dronninglund Herreds Politiprotokol, 1851-53 fol. 100 ff.
Dronninglund Herreds Domprotokol, 1848-58 fol. 108 ff.
Kirkebøger og folketællinger.